

Рахуємо податки із заробітної плати: прості приклади + коментар

Законом України від 07.12.2017 №2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік» встановлено **мінімальну заробітну плату**: у місячному розмірі з 1 січня - 3723 гривні; у погодинному розмірі з 1 січня – 22,41 гривня, **прожитковий мінімум** для працездатних осіб: з 1 січня 2018 року - 1762 гривні, з 1 липня - 1841 гривня, з 1 грудня - 1921 гривня.

Податкова соціальна пільга становить у 2018 році для будь-якого платника **881 грн.**

Граничний розмір зарплати, до якої застосовується податкова соціальна пільга, у 2018 році дорівнює **2470 грн.** Вказаний граничний розмір зарплати для застосування пільги залишається незмінним у 2018 році і діятиме до 31 грудня п.р. включно.

Також нагадуємо, що починаючи з 2016 року **утримання внеску із заробітної плати працівника не проводиться.**

8 прикладів розрахунку податків із заробітної плати

Приклад 1. Працівникові нараховані за повний відпрацьований місяць 3723 грн. – мінімальну зарплату. Податкова соціальна пільга до такої заробітної плати не застосовується, оскільки вона більша за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу 2470 грн.).

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $3723 \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 670,14 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $3723 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 55,85 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок**: $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн.

Утримання – 725,99 грн. (670,14 грн. + 55,85 грн.)

До виплати працівникові – 2997,01 грн. (3723 грн. – 670,14 грн. – 55,85 грн.)

Приклад 2. Працівникові (самотня мати, яка виховує двох неповнолітніх дітей) нараховані за повний відпрацьований місяць 3723 грн. Вона повідомила в заяві роботодавцю про те, що має право на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу згідно пп. а) п.п. 169.1.3 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України), та додала відповідні документи. При визначенні граничного рівня доходу, який у даному випадку дає право на отримання податкової соціальної пільги слід керуватись абз.2 п.п. 169.4.1 п. 169.4 ст. 169 Кодексу, згідно якого граничний розмір доходу для самотньої матері, визначається як добуток суми у 2470 грн. та відповідної кількості дітей. Отже, для самотньої матері розрахункова межа для нарахування ПСП складатиме 4940 грн. (2470×2), а податкова соціальна пільга складатиме 2643 грн. ($1321,5 \times 2$).

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $(3723 - 2643) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 194,40 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $3723 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 55,85 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок**: $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн.

Утримання – 250,25 грн. (194,40 грн. + 55,85 грн.)

До виплати працівникові – 3472,75 грн. (3723 грн. – 194,40 грн. – 55,85 грн.)

Приклад 3. Працівникові (мати, яка виховує двох неповнолітніх дітей, одна з яких є інвалідом) нараховані за повний відпрацьований місяць 3723 грн. Вона повідомила в заяві роботодавцю про право на 100%-ову податкову соціальну пільгу на одну дитину та на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу на дитину-інваліда, згідно п.п. 169.1.2 та п.п. б) п.п. 169.1.3 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України, та додала відповідні документи. При визначенні граничного рівня доходу, який у даному випадку дає право на отримання податкової соціальної пільги слід керуватись абз.2 п.п. 169.4.1 п. 169.4 ст. 169 Кодексу: граничний розмір доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги для матері, яка виховує двох дітей, одна з яких є інвалідом, визначається як добуток суми в 2470 грн. та відповідної кількості дітей. Отже, для матері, яка має двох неповнолітніх дітей, одна з яких є інвалідом розрахункова межа для нарахування ПСП складатиме 4940 грн. (2470×2), а податкова соціальна пільга складатиме 2202,5 грн. (881 грн. + 1321,50 грн.), оскільки п.п. 169.3.1 ст. 169 ПКУ передбачено застосування основної та підвищеної соціальної пільги одночасно.

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(3723 - (881 + 1321,5)) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 273,69 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $3723 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 55,85 грн.

3. Рахуємо єдиний внесок: $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн.

Утримання – 329,54 грн. (273,69 грн. + 55,85 грн.)

До виплати працівникові – 3393,46 грн. (3723 грн. – 273,69 грн. – 55,85 грн.)

Приклад 4. Працівникам – чоловіку і дружині, які працюють у одного роботодавця та виховують трьох дітей віком до 18 років нараховано за повний відпрацьований місяць 5900 грн. та 3723 грн. відповідно. Оскільки згідно із абз.2 п.п. 169.4.1 п. 169.4 ст. 169 Податкового кодексу України граничний розмір доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги збільшується до відповідної кількості дітей тільки одному з батьків, подружжю потрібно визначитись, хто саме буде використовувати право на податкову соціальну пільгу і збільшену розрахункову межу доходу, про що зазначити в поданій роботодавцю заяві. Заяву та документи про право на пільгу вони подали і про право на збільшення розрахункової межі доходу заявив чоловік/батько, який отримує більшу зарплату.

Отже,

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(5900 - (881 \times 3 \text{ дітей})) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 586,26 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $5900 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 88,50 грн.

3. Рахуємо єдиний внесок: $5900 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 1298 грн.

Утримання – 674,76 грн. (586,26 грн. + 88,50 грн.)

До виплати працівникові – 5225,24 грн. (5900 грн. – 586,26 грн. – 88,50 грн.)

Оскільки заробітна плата дружини/матері 3723 грн. – більша за 2470 грн., вона не має право на застосування ПСП. Утримання становлять 725,99 грн.; «на руки» – 2997,01 грн. (3723 грн. – 725,99 грн.)

Розглянемо альтернативу – в заяві про право на збільшення розрахункової межі доходу заявила дружина/мати, яка отримує зарплату у 3723 грн.

1. Рахуємо податок на доходи фізичних осіб: $(3723 - (881 \times 3 \text{ дітей})) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 194,40 грн.

2. Рахуємо військовий збір: $3723 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 55,85 грн.

3. Рахуємо єдиний внесок: $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн.

Утримання – 250,25 грн. (194,40 грн. + 55,85 грн.)

До виплати працівникові – 3472,75 грн. (3723 грн. – 194,40 грн. – 55,85 грн.)

Оскільки заробітна плата чоловіка/батька 5900 грн. – більша за 2470 грн., він не має право на застосування ПСП. Утримання в такому разі становитимуть 1150,50 грн.; «на руки» – 4749,50 грн.

Приклад 5. Працівник працює на умовах **неповного робочого часу**. За відпрацьований час йому нараховано 2000 грн. заробітної плати. В даному випадку працівник має право на загальну податкову соціальну пільгу у 881 грн. (оскільки заробітна плата менша за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу), за умови подання відповідної заяви роботодавцю – п.п. 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України.

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $(2000 - 881) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 201,42 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $2000 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 30 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок**: $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн. Відповідно до ч.5 ст.8 Закону України від 08.07.2010 № 2464–VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якщо база нарахування єдиного внеску менше встановленого розміру мінімальної заробітної плати то єдиний внесок розраховується, як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом на цей місяць, та відповідної ставки.

Утримання – 231,42 грн. (201,42 грн. + 30,0 грн.)

До виплати працівникові – 1768,58 грн. (2000 грн. – 201,42 грн. – 30,0 грн.)

Приклад 6. Фізична особа надала у період з 3 по 30 січня 2018 року послуги/виконала роботу **на умовах договору цивільно-правового характеру**. Складений акт наданих послуг/виконаних робіт. Винагорода фізичній особі за договором цивільно-правового характеру склала 3000 грн.

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $3000 \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 540 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $3000 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 45 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок**: $3000 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 660 грн. Єдиний внесок нараховується за ставкою 22 відс. на фактично нараховану винагороду за договором цивільно-правового характеру незалежно від її розміру, але з урахуванням максимальної величини бази нарахування.

Утримання – 585 грн. (540 грн. + 45 грн.)

До виплати фізичній особі – 2415 грн. (3000 грн. – 540 грн. – 45 грн.)

Приклад 7. Працівник звільнився за власним бажанням 20 січня 2018 року. За відпрацьований період йому нараховані 2200 грн. Заяву на отримання податкової соціальної пільги згідно пп.169.1.1. п.169.1. ст.169 Податкового кодексу України працівник подав роботодавцю завчасно. Податкова соціальна пільга надається з урахуванням останнього місяця, в якому платник був звільнений з роботи. Податкова соціальна пільга у даному випадку застосовується, оскільки дохід працівника менший за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу (2470 грн.).

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $(2200 - 881) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 237,42 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $2200 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 33 грн.

3. Рахуємо єдиний внесок: $2200 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 484 грн. При звільненні працівника єдиний внесок нараховується за ставкою 22 відс. на фактично нараховану заробітну плату незалежно від її розміру, але з урахуванням максимальної величини бази нарахування.

Утримання – 270,42 грн. (237,42 грн. + 33 грн.)

До виплати працівникові – 1929,58 грн. (2200 грн. – 237,42 грн. – 33 грн.)

Приклад 8. Працівникові, який є особою, віднесеною законом до **другої категорії осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи**, нараховані за повний відпрацьований місяць 4000 грн. Він повідомив в заяві роботодавцю про те, що має право на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу згідно пп. в) пп. 169.1.3 п.169.1 ст.169 Податкового кодексу України та додав відповідні документи. Податкова соціальна пільга до такої заробітної плати не застосовується, оскільки вона більша за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу 2470 грн.

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $4000 \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 720 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $4000 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 60 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок**: $4000 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 880 грн.

Утримання – 780 грн. (720 грн. + 60 грн.)

До виплати працівникові – 3220 грн. (4000 грн. – 720 грн. – 60 грн.)

Щодо права на пільгу та його підтвердження. Звертаємо увагу, що згідно п.169.2 ст. 169 Податкового кодексу України податкова соціальна пільга застосовується до нарахованого місячного доходу у вигляді заробітної плати **тільки за одним місяцем роботи**. Якщо їх декілька, **працівник самостійно обирає місце застосування податкової соціальної пільги і подає роботодавцю відповідну заяву**. Пільга починає застосовуватись з дня отримання роботодавцем заяви про застосування пільги **та документів**, що підтверджують таке право.

Отже, працівникові **треба вчасно подати заяву про застосування податкової соціальної пільги** (а за наявності декількох місць роботи – обрати місце застосування ПСП і подати заяву) **та надати відповідні документи**, що підтверджують право на пільгу. Також відповідна заява і документи подаються роботодавцеві **одразу після виникнення права на підвищену пільгу (пільги)**. В іншому випадку роботодавець пільгу не нараховує.

Перелік документів, які необхідно своєчасно, разом з відповідною заявою, надати роботодавцю для отримання податкової соціальної пільги, визначений Порядком подання документів для застосування податкової соціальної пільги, затверджений Постановою Кабінету міністрів 29 грудня 2010 року за №1227: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1227-2010-%D0%BF>